

Przemysław MAZUR, Martyna TARG
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie

GEOPOLITYCZNE I EKONOMICZNE KORZYŚCI ZAANGAŻOWANIA SIĘ ROSJI W KONFLIKT SYRYJSKI

Abstrakt:

W artykule przedstawiono korzyści zaangażowania Rosji w konflikt syryjski, uwzględniając jej zależności geopolityczne, ekonomiczne, powrót na arenę międzynarodową czy sam angaż militarny. Wyróżnić można kilka przyczyn rosyjskiej ingerencji w ten konflikt. Jest to m.in. strach przed utratą jednego z najważniejszych sojuszników na Bliskim Wschodzie, co groziłoby osłabieniem wpływów w tym regionie. Tereny te są bogate w surowce strategiczne, dlatego Putinowi zależy na syryjskiej współpracy. Aby podkreślić swoją obecność w regionie Rosja zaangażowana była również w konflikt palestyńsko-izraelski jako mediator. Obecność w Syrii jest dla Rosji konieczna, gdyż jest to miejsce globalnej rywalizacji ze Stanami Zjednoczonymi. Putin wspiera Asada, ponieważ jest on jedynym gwarantem zachowania wpływów Rosji, która w Syrii posiada jedyne zamorskie bazy wojskowe. Współpraca rosyjsko-syryjska sięga lat 60. XX w., gdy zawarto układ wojskowy, umocniony po puczu w 1970 r. i przejściu władzy przez Asadów. Można zatem powiedzieć o wieloletniej tradycji stosunków Rosji i Syrii.

Słowa kluczowe: Syria, Rosja, konflikt zbrojny, geopolityka.

Geopolityczna obecność Rosji na Bliskim Wschodzie

Dla Rosji ekspansja i imperializm odgrywały szczególnie ważną rolę w uzyskaniu statusu mocarstwa światowego. Rosja budowała swoją potęgę, głównie poprzez ekspansję lądową, kolonizując Syberię i Turkiestan (Wasiuta 2017). Po rozpadzie ZSRR, bo w roku 1993, w jednym z przemówień, ówczesny prezydent Borys Jelcyn, przedstawił Rosję jako gwaranta pokoju i stabilności. Twierdził również, że nadszedł czas, aby organizacje międzynarodowe, w tym ONZ, wyposażyły Rosję w specjalne pełnomocnictwa¹. ONZ razem z KBWE

¹ K. Gołaś, *Ewolucja polityki Rosji wobec WNP*, <http://geopolityka.net/ewolucja-polityki-rosji-wobec-wnp/>, [dostęp: 19.04.2018].

Mazur, P., Targ, M., 2018, Geopolityczne i ekonomiczne korzyści zaangażowania się Rosji w konflikt syryjski, Przegląd Geopolityczny, 25, s. 124-132.

(obecnie: OBWE) nie przystały na te propozycje. Mówiono wówczas, że jest to element polityki neoimperialnej czy „powrót żandarma Europy”.

Bliski Wschód to region wybrany nieprzypadkowo, gdyż krzyżują się tam interesy wielu mocarstw (Fogaś, Verba, Wilczyński, 2016). Swoją tam obecność wojska ZSRR rozpoczęły już w czasie wojny sześciodniowej (1967 r.), stając po stronie Arabów w ich walce z Izraelem i *de facto* również USA. Wspierano sojusznika poprzez dostarczanie sprzętu i udzielanie pomocy doradców wojskowych. W 1973 roku, ponownie ZSRR aktywnie pomagał, uruchomiono wówczas „mosty powietrzne”, dostarczano głównie broń i amunicję. Istotna była także pomoc finansowa i merytoryczna dla socjalistycznej partii Baas. Po upadku Związku Radzieckiego Rosja wycofała się z Syrii. Wewnętrzne problemy, zwłaszcza finansowe, nie pozwalały jej na aktywną politykę. Pierwsze informacje o porozumieniu rosyjsko-syryjskim pojawiają się w 2005 roku. Wtedy również Rosja postanowiła umorzyć większą część długu syryjskiego.

Na terenie Syrii znajdują się dwie rosyjskie bazy wojskowe. Są to jedyne zamorskie bazy Rosji. Jedna z nich znajduje się w porcie Tartus, gdzie już od 1971 roku stacjonowała marynarka radziecka. Baza ta, na mocy traktatu z 29 grudnia 2017, należeć będzie do Rosjan przez najbliższe 49 lat, stąd rozpoczęto jej rozbudowę. Druga, to baza lotnictwa bojowego w Khmeimim (Humajmim) koło Latakii. Za rok otwarcia bazy uznaje się 2015. Celem pierwszego lotu bojowego 30 września 2015 roku było Państwo Islamskie (ISIS)², jednak przedstawiciele demokratycznej (proamerykańskiej) opozycji uważają, że atak wymierzony był właśnie w nich. Na przełomie 2017 i 2018 roku baza stała się celem wielu ostrzałów.

Po II wojnie światowej region Bliskiego Wschodu był istotny dla Rosjan (ZSRR) głównie ze względu na bogate złoża ropy naftowej i rywalizację geopolityczną z USA. Wojna sześciodniowa czy wojna Jom Kippur to przykłady bliskowschodnich konfliktów, które wpłynęły na reorientację Arabów w stronę Związku Radzieckiego. „Arabska Wiosna”, czyli arabskie masowe protesty z przełomu 2010-2012 roku, powstałe z powodu stale utrzymującego się bezrobocia, trudnych warunków do życia i ubóstwa, miały wpływ na zaostrzenie konfliktów na Bliskim Wschodzie. Syria również była zaangażowana w protesty, podobnie jak Egipt, Tunezja czy Libia. Doszło do destabilizacji regionu pod względem gospodarczym i politycznym. W przypadku Libii i Bahrajnu oraz Syrii konflikty przerodziły się w wojnę domową. Wynikiem tego Syria zamieniona została w państwo upadłe, a konsekwencje widoczne są także obecnie. Stronami konfliktu w Syrii są: syryjskie siły rządowe wspierane przez Rosję oraz szyici (w tym Hezbollah), Państwo Islamskie (ISIS), Front an-Nusra oraz Syryjska Koalicja Narodowa na rzecz Opozycji i Sił Rewolucyjnych, jak i Kurdowie. Graczami regionalnymi są: Iran, Turcja, Arabia Saudyjska, Katar, Izrael,

² Celowo Autorzy nie posługując się terminem „tzw. Państwo Islamskie”, uważając go za nieuzasadniony: więcej: O. Wasiuta, S. Wasiuta, P. Mazur, 2018, s. 8-9.

globalnymi: USA, Rosja i państwa Unii Europejskiej (głównie Francja i Wielka Brytania).

Militarne zaangażowanie się Rosji w konflikcie w Syrii

Zagadkę stanowi wsparcie ISIS przez Rosję. Nie ma na to bezpośrednich dowodów i raczej łatwiej o przykłady pomocy ze strony Kataru, Arabii Saudyjskiej czy nawet USA. Ale są pewne przesłanki o infiltrowaniu środowiska dżihadystów. W lutym 2016 r. prezydent Czeczenii, Ramzan Kadyrow niespodziewanie przyznał, że w ISIS znajdują się „czeczeńskie siły specjalne”. Kadyrow poinformował także o utworzeniu rozgałęzionej sieci agentów „bezpośrednio w samym ISIS”, gdzie byli wysłani „najlepsi bojownicy republiki”. Według Kadyrowa czeczeńskie siły specjalne zbierają informacje o strukturze, liczbie terrorystów, określają cele bombardowania i ustalają ich wynik. Mogą być co najmniej dwie motywacje takiego działania. Czeczeni stanowią ważną część bojowników ISIS, po powrocie do ojczyzny mogą być realnym zagrożeniem dla rządów Rosji i Kadyrowa. Po drugie, Rosja mogła prowadzić dezinformację w szeregach ISIS, jak i działać na niekorzyść np. USA i ich sojuszników.

Rosja została stroną konfliktu w 2015 roku, gdy Asad poprosił o pomoc. W tym okresie oficjalnie mówi się o łącznej liczbie ok. 1500 żołnierzy na terytorium Syrii, w tym: żołnierze piechoty morskiej, żołnierze jednostek artylerii, jak i również żołnierze obsługujący zestawy obrony przeciwlotniczej, czołgi. Ważne było wsparcie lotnicze, zadysponowano prawdopodobnie 45 sztuk samolotów, bo: 16 bombowców frontowych Su-24M i Su-24SM oraz 12 samolotów szturmowych Su-25, 12 myśliwsko-bombowych Su-34, 4 myśliwce Su-30SM i prawdopodobnie Mig-29SMT/R. Wszystkie te samoloty znajdowały się na terenie bazy lotnictwa bojowego w Khmeimim, ponadto wykorzystywano bombowce strategiczne operujące z Rosji oraz operował przez pewien czas lotniskowiec (według oficjalnej nomenklatury – krążownik lotniczy) Admiral Kuzniecowa. Swoją rolę w tym konflikcie miały również oddziały Specnazu liczące około 250 żołnierzy. NATO szacowało całość sił na około 4 tysiące żołnierzy.

Nie należy oczekiwać, że Rosja wycofa się całkowicie z Syrii. Informacja o wycofaniu się rosyjskich wojsk z Syrii z grudnia 2017 r., miała na celu ocieplenie wizerunku Władimira Putina przed zbliżającymi się wyborami prezydenckimi. Nadal znajdują się w Syrii oddziały logistyczno-wspierające, przeciwlotnicze (wyposażone w raketowe zestawy S-300 i najnowsze S-400). Wspomnieć należy również o grupie Wagnera³, która realizuje zadania wojskowe. Liczebność jej oddziałów szacuje się na 2 tys. Syria stała się dla Rosji poligonem doświadczalnym, gdzie armia testuje broń i wyciąga wnioski,

³ Jest to prywatna firma wojskowa (Private Military Company) utworzona przez rosyjskiego pułkownika rezerwy Dmitrija Utkina, pseudonim Wagner.

przygotowując się na ewentualne przyszłe zagrożenia. Głównym powodem zainteresowania mocarstw regionem Bliskiego Wschodu jest jego struktura geologiczna, a w szczególności znajdujące się tam bogactwa mineralne.

Istotność strategiczna złóż węglodorów

South Pars względnie North Dome field (North Field – nazwa używana przez Katar), to największe złożo gazu na świecie (Wilczyński 2015). Zajmuje ono obszar niemal 10 tys. km² i znajduje się pod dnem Zatoki Perskiej na granicy między Iranem a Katarzem. Irański (ok. 40% złoża) odcinek tego obszaru jest uważany za potencjalnie najważniejsze źródło energii w tym państwie. Zasoby gazu tego olbrzymiego złoża stanowią około 8% całkowitych zasobów gazu na świecie, podczas gdy irańska część pola obejmuje prawie połowę krajowych zasobów gazu. Dodajmy, że zasoby Iranu i Kataru dają łącznie 30% zasobów światowych. Jednocześnie w ostatnich latach te dwa kraje dostarczają tylko 5% światowej produkcji, region jako całość mniej niż 11%, co sugeruje silny potencjał do zwiększenia podaży.

Pierwsze plany eksploatacji tych złóż pojawiły w 1989 r., ale dopiero na początku XXI wieku rozpoczęto przygotowania do wydobycia na większą skalę. Przeszkodą okazały się sankcje, co też po 2004 roku, choćby ze względu na brak technologii, *de facto* zatrzymało eksploatację. Jednak od 2008 roku Katar wznowił wydobycie a w 2009 roku powstał projekt budowy gazociągu z Kataru do Turcji. Dałoby to dostęp do rozwijającego się rynku tureckiego, a także możliwość eksportu do Europy. Projektowi sprzeciwiła się Arabia Saudyjska, ale przede wszystkim odmówił współpracy Baszszar al-Asad, uważając, że godzi to w interesy Iranu i Rosji. Jednocześnie Asad rozpoczął rozmowy z Iranem. Warunkiem budowy gazociągu było pozyskanie środków i technologii (tu na przeszkodzie stało embargo nałożone na Iran) oraz zgody Iraku na tranzyt. W 2012 roku doszło do podpisania memorandum dla budowy gazociągu Iran-Irak-Syria. Założono budowę 56-calowego (142 cm) rurociągu o przepustowości 110 milionów metrów sześciennych dziennie, łączącego południowy irański port Assalouyeh z Irakiem, a następnie z Syrią, z możliwością rozszerzenia do Libanu i Europy. Irak powinien początkowo otrzymać około 20 milionów metrów sześciennych dziennie dla swoich elektrowni, a Syria między 20 a 25 milionów metrów sześciennych dziennie. Koszt szacowany był na 10 mld dolarów.

W ten sposób układa nam się następujący scenariusz: Katar zainteresowany obaleniem rządu Asada wspierał dżihadystów spod znaku an-Nusry i ISIS. Podobne interesy miała Arabia Saudyjska oraz USA (Ahmed, 2018). Zablokowanie projektu irańskiego utrzymuje *status quo* na Bliskim Wschodzie, jest też ważne dla Izraela, dla którego silny Iran to zagrożenie. Z drugiej strony także Rosja nie jest zainteresowana powstaniem gazociągu irańskiego będącego konkurencją dla jej zasobów. Mimo to Rosja chce utrzymać przy władzy Asada, gdyż jest to gwarancją na zablokowanie projektu katarskiego. Uzależnienie Asada od wsparcia rosyjskiego, gwarantuje ponadto blokowanie

Mazur, P., Targ, M., 2018, Geopolityczne i ekonomiczne korzyści zaangażowania się Rosji w konflikt syryjski, Przegląd Geopolityczny, 25, s. 124-132.

projektu irańskiego, a to pozostawia pozycję hegemonu eksportu gazu dla Rosji. W momencie, gdy dżihadyści i opozycja wspierana przez USA zaczęły poważnie zagrażać Damaskowi, ten nie miał wyjścia i musiał poprosić o pomoc Rosję. Tymczasem projekt gazociągu Iran-Irak-Syria zagrażał interesom Rosji, która z jednej strony nie chciała obalenia Asada, a z drugiej nie dążyła do szybkiego pokonania opozycji. Tym samym podejrzenia o wspieranie dżihadystów przez Rosję nabiera pewnej logiki (Nixey, Wickett, 2018). Polityka Rosji świadczy o tym, że jest ona zainteresowana utrzymaniem kontroli przez chaos.

W 2017 roku Katar wznowił wydobycie gazu na swojej części złoża. Spowodowane jest to głównie sankcjami nałożonymi przez sąsiednie państwa, zwłaszcza Arabię Saudyjską (Gwiazda, 2018). Katar zgodził się też na wydobycie gazu przez Iran, a ten udzielił licencji francuskiemu koncernowi Total. Jest to spowodowane nie planami ekspansji ekonomicznej, tylko zapewnieniu dostaw na rynek krajowy. Doszło bowiem do takiego paradoksu, że państwo posiadające największe złoża na świecie, ale nie posiadające zdolności technologicznych do wydobycia, musiało importować surowiec z Azerbejdżanu. Iran planuje uruchomienie kolejnych pól i dostarczanie gazu do Turcji, Armenii i wreszcie rozpocząć eksport gazu skroplonego (LNG) (Stępiński, Jakubik, 2018). Obecność Rosji w Syrii ma więc na celu zapobieżenie eksportu gazu z Bliskiego Wschodu do Europy, co jest żywotnym interesem Rosji. Także zbliżenie z Turcją jest związane z próbą zablokowania projektu Nabucco⁴.

Korzyści polityczne i wojskowe

Konflikt w Syrii okazał się dla Rosji też dobrą sposobnością do poprawy wizerunku na scenie międzynarodowej, w warunkach sankcji wynikających z aneksji Krymu. Tym można wytłumaczyć m.in. jej zaangażowanie w likwidację syryjskiej broni chemicznej, czego domagał się Zachód. Rosja brała też udział w kolejnych turach negocjacji pokojowych w Genewie. Prawdopodobne są także tajne rozmowy USA-Rosja-Izrael w Ammanie⁵. Kolejnym ważnym wydarzeniem była konferencja w Astanie (IX 2017), gdzie doszło do ustalenia stref deeskalacji w Syrii. Rosja była następnie gospodarzem konferencji w Soczi (I 2018), udowadniając swoją wiodącą rolę w procesie pokojowym. Wreszcie, w kwietniu 2018 r., doszło do spotkania Iran-Turcja-Rosja w Ankarze. Rozmowy dotyczyły sytuacji Syrii, swoistego podziału wpływów po wycofaniu się z tego regionu

⁴Nabucco – to proponowany gazociąg, miał być nim przesyłany gaz ziemny z Azerbejdżanu do Turcji dalej do Austrii poprzez Bułgarię, Rumunię i Węgry, z projektu zrezygnowano w 2013 roku (Reedjune, 2013).

⁵B. Ravid, *Israel Held Secret Talks With Russia, U.S. Over Cease-fire in Southern Syria*, <https://www.haaretz.com/middle-east-news/israel-held-secret-talks-on-syrian-cease-fire-1.5441387> [dostęp: 1.04.2018].

Mazur, P., Targ, M., 2018, Geopolityczne i ekonomiczne korzyści zaangażowania się Rosji w konflikt syryjski, Przegląd Geopolityczny, 25, s. 124-132.

USA. Być może to było faktyczną motywacją ataku lotniczego na Syrię z 14 kwietnia 2018 r., przeprowadzonego przez USA, Francję i Wielką Brytanię⁶.

Interwencja w Syrii okazała się też świetnym pretekstem do sprawdzenia skuteczności nowych typów broni, ale przede wszystkim propagandy rosyjskiej. Najlepszym tego przykładem było zastosowanie rakiet typu Kalibr-NK 3M-14 (SS-N-27 Sizzler)⁷, wystrzelonych po raz pierwszy 7 października 2015 roku na 11 celów w Syrii. Atak był bardzo kosztowny, a zniszczone cele nie miały znaczenia strategicznego, i znajdowały się poza terenem opanowanym przez ISIS. Miało to jednak znaczenie propagandowe, pociski pokonały dystans ok. 2000 km, tym samym Europa okazała się realnie zagrożona przez ten typ broni. Ocenia się, że od września 2015 roku podczas interwencji w Syrii wykorzystano 215 różnych podstawowych wzorów uzbrojenia, przy czym ujawniono 702 przypadki jego niedoskonałości technicznych wyeliminowanych w 99% jeszcze w trakcie prowadzonych walk (Dąbrowski, 2017). Wojna okazała się świetnym poligonem doświadczalnym, zwłaszcza w kontekście namierzania samolotów NATO, w tym operujących w tym rejonie myśliwców F-22 Raptor. Doświadczenie zdobyte przez Rosjan bardzo szybko znalazło uznanie w oczach potencjalnych klientów, wśród których znalazła się też Turcja. Państwo NATO, które straciło rosyjski samolot (prawdopodobnie zagłaszając pracę radarów wówczas wykorzystywanych przez Rosję), zakupiło broń od potencjalnego przeciwnika (Dura 2018).

Jak pokazują różne ekspertyzy interwencja militarna w Syrii może przynieść Rosji nowe zamówienia eksportowe na poziomie ponad 7 mld USD. Jest to zatem znacznie więcej niż poniesione do tej pory koszty (Dąbrowski, op.cit.). Rosjanie do Syrii wysłali najnowocześniejsze rodzaje broni, m.in.: Su-34, Mig-29SMT/R, Su-27SM3, Su-30MS i Su-35S, samoloty rozpoznania elektronicznego Tu-214R, pociski manewrujące CH-555 i CH-101, czołgi T-90/90A, wyrzutnie raketowe BM-27 Uragan, systemy wyrzutni rakiet z ładunkiem termobarycznym TOS-1A i małe BSP Uralan-10. Powszechnie testowano lekkie wielozadaniowe wozy opancerzone Gaz Tigr-M i MRAP-y Kamaz Typhoon. Ale co ważne, Rosja zaprezentowała cały wachlarz modernizacji starego radzieckiego sprzętu, jak choćby czołgi T-62M, czy system przeciwlotniczy S-125 Nawa.

Syria jest dla Rosji konfliktem zastępczym. „Proxy war” oznacza wojnę, w której dwa państwa lub więcej rozstrzyga spór nie za pomocą starć typowo militarnych bezpośrednio na terytorium któregoś z nich, ale na terenie państwa trzeciego zupełnie nieangażującego się w konflikt.

⁶ Można też spekulować, czy stawką nie było też udowodnienie nieskuteczności systemu S-400, w walce o kontrakt zbrojeniowy Indii.

⁷ Więcej: MDAA, 3M-14 Kalibr (SS-N-30A), <http://missiledefenseadvocacy.org/missile-threat-and-proliferation/missile-proliferation/russia/ss-n-30a-kalibr/> [dostęp: 1.04.2018].

Podsumowanie

Trwający od ponad 7 lat konflikt pochłonął wiele ofiar. Całe miasta zostały całkowicie zrównane z ziemią. Bank Światowy szacuje liczbę ofiar na 320 tysięcy, tylko do lipca 2017 r. Z kolei na 226 mld dolarów podsumowano straty syryjskiej gospodarki. ISIS przestało istnieć, pozostałe grupy dżihadystyczne też zostały zneutralizowane. Nie oznacza to, że udało się zjednoczyć całą Syrię, co ewidentnie jest w planach Rosji. To oni też zdecydują, jak będzie wyglądała Syria po wojnie. Być może będzie to pewna kopia wzorców z Libanu. Trudniejszy w ocenie jest bilans dla Zachodu. Oficjalnie były dwa argumenty za zaangażowaniem się w konflikt w Syrii. Pierwszy to obalenie rządów Asada za użycie broni chemicznej wobec ludności cywilnej i druga to walka z ISIS. Tylko ten drugi element został zrealizowany i dlatego sukces Zachodu jest połowiczny. To Asad i Rosja wygrali wojnę. Tym samym Zachód musi przejść do porządku dziennego nad pozostaniem Asada przy władzy. Aby rozwiązać konflikt syryjski tak szybko, jak to możliwe, Stany Zjednoczone będą musiały dać coś Rosji, np. bezpieczeństwo reżimu Asada. W zamian Waszyngton powinien domagać się, aby Moskwa wywierała presję na sojuszników w Damaszku i Teheranie. Ta polityka nie oznaczałaby porażki, ale akceptację rzeczywistości, którą można przekuć jednak w końcowy sukces – osłabienie Rosji. Moskwa i Damaszek będą izolowane na arenie międzynarodowej. Początkowy sukces Putina, jakim było zmuszenie Zachodu do współpracy, będzie ostatecznie zaprzepaszczone. Ale Zachód, wycofując się z rywalizacji w Syrii, może zyskać znacznie więcej. To na Putina spadnie problem odbudowy państwa po siedmioletniej wojnie. Koszty tego przekraczają możliwości Rosji. Zachód natomiast będzie utrzymywał izolację obu państw, a może nawet powinien wzmocnić sankcje. Być może to będzie motywowało Putina do szukania szerszego, międzynarodowego porozumienia? Pozostaje otwartym pytanie, jak Putin zamierza kontynuować kontrolę nad Syrią, i czy nie będzie to zarządzanie przez utrzymywanie kryzysu? Syryjskie siły zbrojne będą nadal polegać na rosyjskiej broni i sprzęcie, a rosyjscy specjaliści wojskowi będą nadal doradzać i szkolić armię syryjską. Umocni to rolę Syrii jako głównego punktu oparcia geopolitycznego i militarnego Rosji na Bliskim Wschodzie (Trenin 2017). Rosja na pewno skorzysta też na kontraktach z odbudowy Syrii, zabezpieczając swoje interesy przez uzyskiwanie od Damaszku kolejnych nowych koncesji. Putin wydaje się zwycięzcą w syryjskiej wojnie, gdyż niewielkim kosztem osiągnął pozycję mocarstwa w geopolityce Bliskiego Wschodu i zabezpieczył swoje interesy ekonomiczne. Pytanie, na ile będzie to w stanie wykorzystać? Pytanie o etyczność tego przedsięwzięcia, pozostawimy bez komentarza.

Literatura

- Ahmed, N., 2018, *The Syria Intervention Plan Is Being Pushed by Oil Interests, Not Concern About Chemical Weapons*, <https://www.alternet.org/world/syria-intervention-plan-fueled-oil-interests-not-chemical-weapon-concern>.
- Dąbrowski, M., 2017, *Wojna "żywa" reklamą dla rosyjskiego uzbrojenia*, <http://www.defence24.pl/wojna-zywa-reklama-dla-rosyjskiego-uzbrojenia-analiza>.
- Dura, M., 2018, *Turcja: Rozmowy z Europą, zakupy w Rosji*, <http://www.defence24.pl/turcja-rozmowy-z-europa-zakupy-w-rosji-weekend>.
- Fogaś, A., Verba, V., Wilczyński, P.L., 2016, *Aktualne konflikty na Bliskim Wschodzie i ich wpływ na sytuację w Europie*, *Przegląd Geopolityczny*, 17, s. 41-49.
- Golaś, K., 2018, *Ewolucja polityki Rosji wobec WNP*, <http://geopolityka.net/evolucja-polityki-rosji-wobec-wnp/>.
- Gwiazda, A., 2018, *Nieskuteczna izolacja gospodarczo-polityczna Kataru*, *Przegląd Geopolityczny*, 23, s. 180-189.
- Nixey J., Wickett X., 2018, *Russia, Syria and the West: Mutually Assured Frustration*, https://www.chathamhouse.org/expert/comment/russia-syria-and-west-mutually-assured-frustration?dm_i=1TYG,3PL5G,JRJ9XI,DCNGV,1.
- Reedjune, S., 2013, *Azerbaijan Gas to Take a Southern Route*, <http://www.nytimes.com/2013/06/27/business/global/europe-route-chosen-for-azerbaijan-gas.html?rref=collection%2Ftimestopic%2FNabucco>
- Stępiński P., Jakóbiak W., 2018, *Iran zwiększa wydobycie gazu na South Pars. Czy wysle go do Europy?* <http://www.cire.pl/item,123300,1,0,0,0,0,iran-zwieksza-wydobycie-gazu-na-south-pars-czy-wysle-go-do-europy.html>.
- Trenin, D., 2017, *Putin's Plan for Syria, How Russia Wants to End the War*, <https://www.foreignaffairs.com/articles/syria/2017-12-13/putins-plan-syria>.
- Wasiuta, O., 2017, *'Russki mir' jako narzędzie imperialnej polityki Kremla*, *Przegląd Geopolityczny*, 21, s. 67-87.
- Wasiuta O., Wasiuta S., Mazur P., *Państwo Islamskie ISIS: nowa twarz eksterminizmu*, Difin, Warszawa 2018.
- Wilczyński, P.L., 2015, *Aktualne wydobycie surowców mineralnych na świecie. Część 1: Surowce energetyczne*, *Geografia w Szkole*, nr 5, s. 4-11.

Geopolitical and economic benefits of Russia's involvement in the Syrian conflict

The article presents the benefits of Russia's involvement in the Syrian conflict, taking into account its geopolitical and economic relations, a return to the international arena, or military engagement itself. There are several reasons for Russia's interference in this conflict. This is, among others fear of losing one of the most important allies in the Middle East, which would threaten to weaken the influence in this region. These areas are rich in strategic raw materials, which is why Putin wants Syrian cooperation. To emphasize its presence in the region, Russia was also involved in the Palestinian-Israeli conflict as a mediator. Presence in Syria is necessary for Russia, as it is a place of global rivalry with the United States. Putin supports Assad because he is the only guarantor of preserving the influence of Russia, which in Syria has the only overseas military bases. The Russian-Syrian cooperation dates back to the 1960s, when the military agreement was concluded, strengthened after the coup in 1970 and the assumption of power by the Assad. One can therefore say about the long-standing tradition of relations between Russia and Syria.

Key words: Syria, Russia, armed conflict, geopolitics.